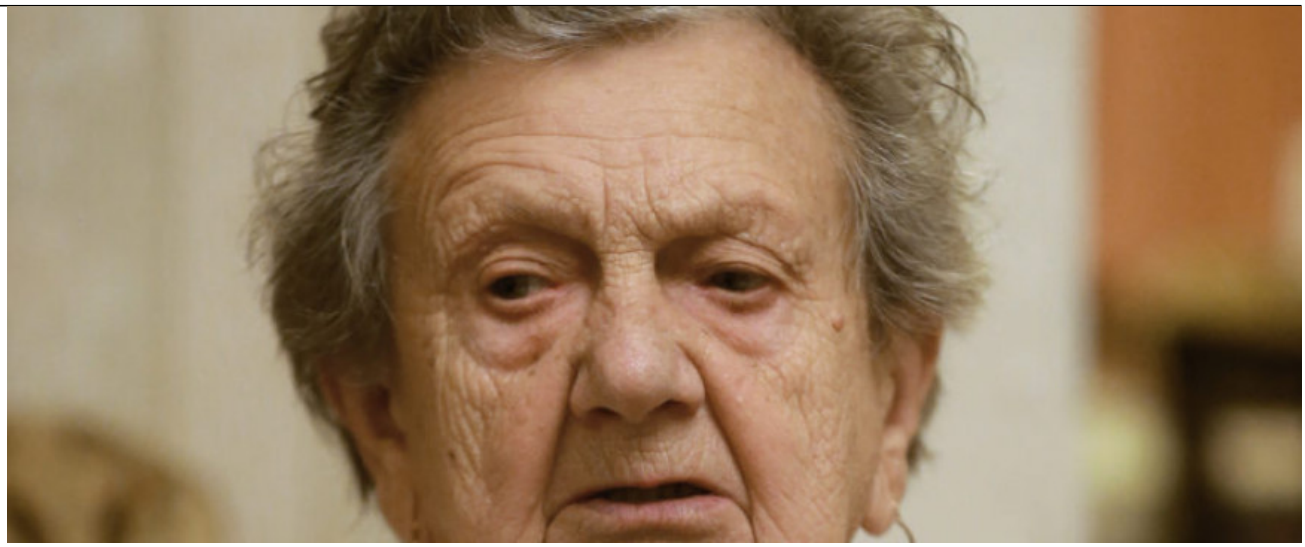

A n?, akit lovakkal tépettek szét

2019 február 12. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

4

Átlag: 4 (1 szavazat)

Mérték

Tizennégy évesen látta meg a háború legborzalmasabb arcát...

Buda szovjet ostroma után Perbálon csaptak össze a német és magyar katonák az oroszokkal.

Hetvennégy évvel a második világháború vége után még mindig kínos óvatossággal fog az ember olyan riport megírásához, amelynek témája az 1945. február 11–16. között lezajlott budapesti kitörési kísérlet. Szerencsére még élnek emberek, akiknél hitelesebben senki sem tudná elmondani, mit tapasztalhatott egy civil a budai oldalon ezekben a napokban. Ilyen kortanúra bukkantunk Perbálon Bauerné Palányi Mária személyében, aki tizennégy évesen látta meg a háború legborzalmasabb arcát.

Kilencszáznegyvennégy december 24-én délel?tt, amikor a Budapest körüli szovjet ostromgy?r? már majdnem bezárult, a városlakók szürreális módon karácsonyi bevásárlásaikat intézték. November eleje óta megszokták a közeli ágyúzást, de legalább az angolszász légier? felhagyott a terrorbombázásokkal. A küszöbön álló apokalipszis azonban távolinak t?nt számukra.

Így volt ez a perbáliakkal is. A Lánchíd budai hídf?jét?l huszonhat kilométerre, a Zsámbéki-medencében fekv? települést a háború utáni er?szakos „lakosságcseréig” svábok és tótok lakták, mindössze két magát magyarnak és egy zsidónak valló család volt a kivétel. A félig tót, félig sváb családból való Bauer Antalné született Palányi Mária akkor még csak 14 éves volt. Félárvaként anyai nagymamája és bácsikája nevelte, de új családjával él? édesapja és rokonai is mind falubeliek voltak. Kivétel nélkül gazdálkodók, borosgazdák, mesteremberek. ? ma is Perbálon él lányával, teljes testi és szellemi frissességben. Az ostrom és a kitörés napjaira hetvennégy év távlatából is tökéletes pontossággal emlékszik.

– Szenteste délel?ttjén tíz magyar huszár érkezett Szomorról – idézi fel Palányi Mária. – Bevezették lovaikat az istállónkba, ahol ellátták ?ket, a nagymamám pedig felkarikázott kolbásszal, szalonnával, kenyérrel és lila hagymával, valamint itteni borral kínálta meg a „vitéz urakat”. A valóban úriemberként viselked? magyar katonák nem akarták összepiszkolni a tiszta szobát, felkérezkedtek a padlásra aludni pár órára, miel?tt szürkületkor továbbindultak Nagykovácsi felé.

Az akkor 14 éves Marika felült az egyik katona mögé, elkísérte ?ket a malomig, ahonnan már csak a hegyen átvezet? erdei utat kellett követniük. Visszafelé gyalogolt már, amikor felt?ntek a falu határában a szovjetek. Harckocsival elöl, mögötte Katyusákkal (teherautóra szerelt rakétasorozat-vet?) érkeztek a Zsámbék fel?li úton.

– Ekkor az egyik udvarról két motoros magyar katona farolt ki, pánikszer?en próbáltak menekülni Piliscsaba felé, de az oroszok a harckocsiból tüzet nyitottak rájuk. Mindketten meghaltak, majd utánuk másik kett? is erre a sorsra jutott. Én ijedten szaladtam haza, de kisvártatva bejöttek hozzánk is az oroszok. Két szobánk volt, a nagyobbikból kizavartak minket. Behordták a málhájukat, pokrócaikat. Sokan voltak. Reggel felé hallottam a feln?ttekt?l, mit csináltak mindjárt az els? éjjelen.

Sok n? az ablakon kiugorva próbált menekülni, bele a téli éjszakába, isten tudja, hová, de elkapdosták ?ket. Én vékony, fejletlen kislány voltam még, szerencsére sem engem, sem a nagymamát nem bántották. De ett?l kezdve minden este elmentek. Sejtettem, mit csinálnak, ami utólag bizonyossággá is vált. Amíg ott voltak áprilisig, meger?szakolták szinte az összes n?t, aki olyan életkorban volt.

Palányi Máriát még ma is felzaklatják az emlékek. Miközben mesél, kezét tördeli az asztalra terített csipketerít? alatt, majd remegve mutatja meg kevés megmaradt tárgyi emléke közül nagymamája portréját: jellegzetes kend?s falusi nénike tekint ránk a fényképr?l, aki emberségb?l jelesre vizsgázott – mint megtudjuk kés?bb. Ahogy azt is, hogy az asszonyok megbecstelenítésén túl az oroszok a házakat is kifosztották. Náluk osztották el a lopott holmit egymás között.

– Ahogy ott válogatták az összehordott dolgokat, belestem a szobájukba, és felismertem a pap ruháját, meg másokét is. De volt ott mindenféle érték, ezüst, órák, hasonlók. 1945. február 11-én, a kitörés napján este az oroszok bezavartak minket a házba, és ránk parancsoltak, hogy nem jöhetünk ki. Nagy volt a harci készül?dés. Nagymama éppen kelesztette a kenyeret a tekn?ben, másnap reggel vitték volna el a pékhez kisütni, de ezt sem engedték az oroszok, hiába könyörgött, hogy különben tönkremegy!

Éjszaka iszonyú lárma volt. Az ablakon át torkolattüzek, robbanások fényeit láttuk. A falu határában csata bontakozott ki, még másnap is tartott. Éjjel behoztak egy sebesült orosz katonát, aki meglepetésemre magyarul is tudott. A mi szobánkba került, így kikérdeztük. Azt mondta, „nagy baj van”. T?le tudtuk meg, hogy a nagykovácsi

erd?n keresztül és Tinnye fel?l is özönlenek a kitörni próbáló mieink, akik el akarnak jutni Szomorra, mert ott van az els? német alakulat. Éppen nálunk állták útjukat. Éjjel hallottuk, hogy az oroszok rohamoznak: hurrá-hurrá! Utóbb tudtuk meg, hogy Perbálnál csak 16-17 ember jutott át a több ezerb?l.

Kés?bb Palányi Mária megtudta, János bácsikája – akit, német lévén, a Volksbundba soroztak be – szintén Szomorig verekedte át magát valahol. Onnan társával oldalkocsis motoron Sárisápra hajtottak, majd az utolsó percben menekültek Németországig. ? a budapesti csata szerencsés túlél?inek egyike. A németeknél várta be a háború végét, munkát vállalt, aztán egy év múlva hazatért.

– Perbálon másnap reggel kilenc óra tájban csendesedett el a harc, ekkor kiengedtek a házból. Én csak azt láttam, hogy fönt, a pincesornál volt a németek és a magyarok arcvonala, a másik oldalon, a Szamár-hegyen az oroszoké. A falu határában lév? Békás-patak partja tele volt magyar és német halottakkal, de máshol is feküdtek elesettek, akiket a kertünkb?l is láthattam. Amint ott nézel?dtem letaglózva, láttam, hogy megmozdult az egyik „holttest”. Intett, hogy menjek oda hozzá.

Nyilván sebesült volt, és segítséget kért volna t?lem. Sajnos ezt az integetést egy orosz, aki a ház falát támasztotta, szintén észrevette. Felemelte a puskáját, és messzir?l belel?tt a sebesültbe. A foglyokat nem kímélték. Volt egy 17-18 éves fiú. Szegénykém, ? csak egy levente volt, ma is emlékszem az arcára. Úgy kínozták, hogy órákon át mezítláb kellett állnia a hóban. Aztán hozzávágták a bakancsát, hogy menjen a többiekkel. Úgy tettek, mintha szabadon engedték volna ?ket. Futott szegény fiú is minden erejéb?l a temet? felé, ott aztán már várták, és legéppuskázták valamennyit. A temet?ben nyugszanak ma is.

Ezek a hadifoglyok még aránylag „olcsón” megúszták azzal, hogy golyót kaptak. Palányi Mária számára a legfelkavaróbb emléket mindmáig annak a fiatal n?nek az esete jelenti, akinek a példája nem egyszer?en idéz?jelbe teszi a „népünket felszabadító dics?séges Vörös Hadseregr?l” szóló legendákat. Esete ép ésszel egyszer?en felfoghatatlan.

– A csata másnapján feltartott kézzel közeledett egy magyar katonaruhában lév? n?, karján egészségügyi karszalaggal. Azt kiabálta, hogy „nekem jönni kellett!”. Az oroszok elfogták, elvitték a parancsnokukhoz. Ezek után többé nem láttam élve, de harmadnap az utolsó háznál, a patakban ott feküdt a széttépett holtteste, tanúja voltam. Az emberek, akik tudták, mi történt, azt suttogták, hogy rengeteg katona meger?szakolta, majd, hogy ne mondhassa el senkinek, a két bokájára kötöttek egy-egy kötelet, azok végére pedig két lovat. Még élt, amikor a lovakat ellenkez? irányba elindították. Rettenetes kínokat élhetett át szegény! Állítom, ezek beteges, kegyetlen, elfajzott emberek voltak!

A többi fiatal n?, akiket az orosz katonák egyszer?en „csak” meger?szakoltak, szintén sok borzalmat élt át. ?ket sokszor pincékbe vagy istállókba rángatták be megbecsteleníteni, de sokakat szervezetten vittek az erd?be. Volt ott egy földbe mélyített állás, oda vitték ki legtöbbjüket Perbálról és a környékbeli falvakból. Két n?t is ismerek, aki teherbe esett, és ki is kellett hordania a gyereket. Az egyikük úgy várta haza a férjét a fogságból, hogy volt egy gyereke egy ismeretlen, aljas férfitól.

A perbáli ütközetben elesett holttestek közül az oroszok csak a sajátjaikat temették el. A magyar és német katonák elhantolását a helybéliekkel végeztették. Többségüket vagy a temet?ben helyezték örök nyugalomra, vagy az erd?ben, sokukat sehol.

Amikor a harcok végeztével kezdett ocsúdni az élet, a helybeli asszonyok gyalog, vállukon túróval, sajttal és más terménnyel megrakott batyuval indultak Budára, hogy kereskedjenek. A hegyi utakat róva még hónapokkal, s?t évekkel kés?bb is botlottak az avarból el?bukkanó holttestekbe. Valószín?, hogy a budai hegyek földjében mindmáig százak nyugszanak jelöletlen sírgödrökben.

Vérfürd? a Margit körúton

Budapest 51 napig tartó ostroma a második világháború egyik leghosszabb helységharca volt. 92 ezer német és magyar katonából álló véd?sereg állt szemben 176 ezer szovjet és román támadóval. A Hitler által „Budapest er?dnek” nyilvánított városból való kitörést a náci vezet? többször is határozottan megtiltotta. Februárra a budai várnegyedre és annak közvetlen környékére visszaszorított véd?k helyzete tarthatatlanná vált. Ekkor a városparancsnok, Karl Pfeffer-Wildenbruch SS-tábornok elküldte utolsó táviratát a f?parancsnokságra, amely a következ? volt:
„1. Élelmiszerünket felhasználtuk, az utolsó töltény cs?re töltve. Budapest véd?i választhatnak a kapituláció vagy a

harc nélküli lemészárlás között. Az utolsó harcképes német részekkel, honvédekkel és nyilaskeresztesekkel együtt offenzív módon új harci és ellátási bázist keresek.
2. Február 11-én sötétedés beálltával kitörök. Kérek felvételt Szomor–Máriahalom térségében. 3. Fényjelzés: kétszer zöld = saját csapat. 4. Er?k: németek 23 900, ebb?l 9600 sebesült; magyarok 20 000, ebb?l 2000 sebesült; civilek 80-100 000."
Minden katona maga dönthette el, hogy vállalja-e a kitörést a Vártól 30-40 km-re nyugatra elnyúló német vonalakig. Szovjet jelentések szerint csupán hét-kilencezer f? indította meg a kitörést, más források szerint 14 ezer német, kétezer magyar katona, valamint 2500 hungarista és civil vett részt a tragikus kimenetel? kísérletben.

A kitörés els? hulláma néhány harckocsival az élen a Széll Kálmán térre, majd onnan a Margit körúton, illetve a Szilágyi Erzsébet fasoron haladva próbált meg utat törni magának, de jelent?s szovjet ellenállásba ütközött, így az összecsapás kaotikus vérfürd?vé vált. Kisebb-nagyobb csapatok rögtönözve, alternatív útvonalakat keresve próbálkoztak, közülük február 12-e reggelére nagyjából 16 ezren jutottak ki a város környéki hegyekbe. ?k a dermeszt? hideggel és vastag hóval is küszködve a legnehezebb helyzetbe akkor kerültek, amikor az erd?b?l kiérve nyílt terepen kellett átjutniuk a német vonalakig. Ez német adatok szerint nem egészen 800 f?nek sikerült. Pfeffer-Wildenbruch kisebb csoport élén az Ördögárkon át próbált menekülni, de végül Budagyöngye környékén egy villában kényszerült megadni magát. A hegyekben bujkálók után a szovjetek hajtóvadászatba kezdtek. Az elfogott német katonákat jellemz?en kivégezték, a magyarok hadifogságba kerültek. Becslések szerint a kitörésben részt vev?k fele meghalt. A Várban lév? hadikórházban maradt sebesülteket ápolóikkal együtt lemészárolták. Az ostrom alatt és után a szabadon fosztogató szovjet katonák százezres nagyságrendben követtek el nemi er?szakot a városban talált n?kkel szemben. Több tízezer civilt hurcoltattak el kényszermunkára, ahonnan a többség csak évekkel kés?bb vagy egyáltalán nem jutott haza. A szovjet veszteség Budapest ostroma során mintegy 80-95 ezer f? volt, a román veszteség nem ismert.

Bertók T. László - www.magyarnemzet.hu

Tisztelt olvasók!
Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: https://twitter.com/syracuse73. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló